

Motion till riksdagen 2022/23:397

av **Isak From (S)**

Vi behöver betande djur

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av betande djur för att nå miljömålen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av fler åtgärder för fler svenska får för att öka självförsörjningen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Fler svenska betande djur är bra av flera olika orsaker. Sverige importerar främst nötkött från andra EU-länder, framför allt Irland, Nederländerna, Polen och Tyskland. En del av det nötkött som importeras från andra EU-länder har dock sitt ursprung utanför EU.

Sverige importerar merparten av grisköttet från andra EU-länder, framförallt Tyskland, Danmark och Polen. Importen av fågelkött kommer framför allt från Danmark. En del fågelkött importeras även från Nederländerna, Tyskland och Polen.

Importen av får- och lammkött kommer till stor del från Irland. En del importeras även från Nya Zeeland och Nederländerna. Den svenska marknadsandelen av de köttprodukter vi konsumerar har ökat något under de senaste åren, vilket beror på ett ökat intresse för svenska mervärden i djurhållning och produktion av kött.

I dagsläget finns inte någon officiell siffra över hur stor den verkliga konsumtionen av kött i Sverige är. Det beror på att de olika källorna redovisar köttkonsumtionen i olika led i livsmedelskedjan. De officiella beräkningar som finns kommer från Jordbruksverket respektive Livsmedelsverket, men klart är att det råder en potential för ökad svensk produktion.

Fler svenska får är bra av flera olika orsaker. Betande djur i naturbetesmarker är helt avgörande för att hålla stora delar av vårt landskap öppna. Många växter, insekter, fjärilar, vilda bin och fåglar är beroende av naturbetesmarkerna och lever där i ett samspel med varandra. Utrotningen av arter är idag en av mänsklighetens stora hot, och att

inte ha öppna betesmarker med fler djur stoppar också nedläggningen av jordbruk, inte minst i de stora skogslänen.

Naturbetesmarker är dåligt lämpade för annan livsmedelsproduktion än bete. Alternativet till betande djur är därför ofta att marken lämnas att växa igen. Om Sverige ska nå miljömålet om ett rikt odlingslandskap finns ett behov av att öka betandet på obrukade betesmarker. Det betyder inte att vi behöver fler betesdjur, utan att de djur vi har ska beta i större utsträckning och på rätt ställe. Eftersom vi importerar mycket kött och långt ifrån alla betesdjur betar på naturbetesmarker betyder det att merparten av köttet som konsumeras inte alls bidrar till miljömålet.

När det gäller det livsmedelsstrategiska området ”Konsument och marknad” behöver särskilda insatser göras för att stärka de svenska mervärdena. Det innebär att det är positivt att synliggöra den höga nivå av djurskydd och miljöhänsyn som den svenska lagstiftningen innebär. Enligt Jordbruksverket bidrar den svenska får- och lammproduktionen positivt till miljömålen ”Ett rikt odlingslandskap” och ”Ett rikt växt- och djurliv” genom att fåren betar på viktiga naturbetesmarker och åkermark. Vidare handlar det om att den svenska får- och lammproduktionen skapar ytterligare mervärden i form av sysselsättning och diversitet på landsbygden genom att djuren inte bara producerar kött utan även skinn, ull, mjölk och ost, vilket på sikt leder till utökade sysselsättningsmöjligheter. Den tidigare socialdemokratiskt ledda regeringen tog i handlingsplanen även fram ett inriktningsmål för ekologisk produktion och konsumtion, vilket inkluderar får- och lammproduktion.

Den svenska köttkonsumtionen koncentreras till framförallt gris, nöt och fågel. Det finns flera anledningar till att situationen ser ut som den gör. Den svenska får- och lammproduktionen är till största delen småskalig, vilket innebär att det svenska utbudet av får- och lammkött på den inhemska marknaden är begränsat. En annan förklaring är att får- och lammproduktionen är säsongsbaserad och ibland svår att förutse.

2019 var knappt 70 % av det lammkött vi äter importerat, framför allt från Irland och Nya Zeeland men också Nederländerna. Konsumtionsökningen är vissa år större än produktionsökningen, vilket gör att importen varit hög. Nu ses en positivare trend, men potentialen är fortsatt stor.

Sverige är ett förhållandevis litet fårland om man jämför med andra länder, och med få får per besättning. Det är en spegling av det svenska mosaiklandskapet med många små gårdar. Totalt fanns det 2020 ungefär 8 700 små gårdar som har får och producerar lammkött, ull, skinn och/eller mjölk och ost. Enligt riksdagens utredningstjänst var 2020 antalet tackor cirka 250 000 och medelbesättningen är nu ca 30 tackor.

Isak From (S)